

Tuleva Fondid AS arvamus perekonnaseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Austatud Justiits- ja Digiministeerium

Tuleva Fondid AS soovib avaldada arvamust perekonnaseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (08.05.2026) kohta. Esitame seisukoha eelnõu selle osa kohta, mis puudutab vanema õigust teha lapse nimel väärtpaberitehinguid (§ 1 punkt 13, millega täiendatakse perekonnaseadust § 131 lõikega 1¹). Ühtlasi avaldame arvamust Eesti Pangaliidu samateemaliste ettepanekute kohta (Pangaliidu 27.05.2026 arvamus).

1. Toetame § 131 lg 1¹ muutmist

Kehtiva õiguse kohaselt vajab vanem lapse nimel väärtpaberite omandamiseks üldjuhul kohtu nõusolekut (PKS § 131 lg 1 koosmõjus § 188 lg 1 punktiga 8). Reeglist tehakse erand (§ 188 lg 1¹) vaid siis, kui vanem investeerib lapse nimel enda vahendite arvel. Erand ei kata aga olukordi, kus soovitakse investeerida lapse muud vara, näiteks vanavanema poolt otse lapse kontole kantud kingitust, lapse teenitud tulu või pärandit.

Praktikas investeerivad paljud vanemad lapse vara hoolimata perekonnaseaduse regulatsioonist. Paljud vanemad aga jätavad juriidilise keerukuse tõttu vara investeerimata, mistõttu väheneb lapse vara ostujõud. See on oluline probleem.

Kavandata § 131 lg 1¹ kõrvaldab selle takistuse, lubades omandada ja võõrandada väärtpabereid kohtu loata „enda või lapse vara arvel”. See on hea lahendus, mis vähendab ühtlasi tarbetut kohtute koormust. Tuleva Fondid AS toetab perekonnaseaduse § 131 lg 1¹ muutmist.

See muudatus ei tekita ühelegi osapoolele kulu ega nõua arendusi. Seetõttu leiame, et kõnealune paragrahv võiks jõustuda esimesel võimalusel, st üldises korras.

2. Toetame sõnastust „müügist saadu”

Eelnõu seab tingimuse, et „tehingutest saadud tulu” jääb lapse omandisse. Nõustume Pangaliiduga, et sõna „tulu” on mitmetähenduslik ning seda võib mõista kui üksnes müügihinna ja soetamismaksumuse vahet. Nii võib sõnasõnaline lugemine jätta vara põhiosa kaitseta. Kehtiv § 188 lg 1¹ kasutab üheselt mõistetavat sõnastust „müügist saadu”. Toetame Pangaliidu ettepanekut asendada muudetavas sättes „tehingutest saadud tulu” sõnadega „müügist saadu”.

3. Pangaliidu ettepanek on liialt piirav

Pangaliit on teinud ka ettepaneku võimaldada esindajatel lapse vara investeerida § 188 muutmise kaudu, sest vanema ja eestkostja eristamine väärtpaberitehingute puhul ei ole põhjendatud. Nõustume, et hooldusõiguslik vanem ja eestkostja peaksid olema lapse vara investeerimisel võrdses olukorras.

Juhime aga tähelepanu, et Pangaliidu ettepaneku sõnastus on võrreldes eelnõuga märksa piiravam. Eelnõu sõnastus „enda või lapse vara arvel” katab kõik lapse vara

allikad: kingitud raha, lapse teenitud tulu, säästud ja pärandi. Pangaliidu ettepanek keskendub aga pärandile ja väärtpaberite kinkidele ning jätab välja **kingitud raha eest** ja **lapse enda teenitud tulu** eest omandatud väärtpaberitega tehtavad tehingud.

Praktikas kingitakse lapsele valdavalt raha, mitte otse väärtpabereid. Raha kinkimine lapse kontole ei vaja kohtu luba, küll aga vajab luba selle raha eest väärtpaberite soetamine. Väärtpaberite kinkimine lapse väärtpaberikontole on meie hinnangul harv erijuht ega õigusta laia, kõiki varaallikaid katva sätte asendamist kitsama loeteluga.

Seetõttu ei ole Pangaliidu sõnastusettepanek eestkostja õiguste laiendamiseks meie hinnangul hea ning jätkaks probleemi lahendamata.

Kokkuvõte

Toetame § 131 lg 1¹ vastuvõtmist ja soovitame:

1. säilitada § 131 lg 1¹ lai sõnastus „enda või lapse vara arvel” (mitte piirata erandit kitsama varaallikate loeteluga);
2. asendada „tehingutest saadud tulu” sõnastusega „müügist saadu”
3. laiendada sama erandi ka eestkostjale;
4. kaaluda sätte varasemat jõustumist.

Sten Andreas Ehrlich

Tuleva Fondid AS

Operatsioonide juht